

V zadnjem času smo bralci priča intenziviranemu pisanju novinark Dela o pomenu in vlogi direktorice MG+MSUM Zdenke Badovinac za slovensko umetnost in družbo.

Zapis Maje Megle v članku *Strast do menjave* je še eden od takšnih zapisov, ki je del PR aktivnosti v podporo zagotovitvi še nekaj mandatov direktorici MG+MSUM Zdenki Badovinac, vendar se hoče predstavljati kot objektivno, neodvisno raziskovalno novinarstvo.

Ker se ne strinjam z zapisanim, ki med drugim zamegljuje dejstva, se oglašam kot "konzument" storitev MG+MSUM in davkoplačevalec. Prav slednji zahtevamo od novinarke in njene protégée več kot zgolj navajanje fiktivnih cen dvomljivih umetnin v lasti MG+MSUM ter naštevanje neprimerljivih uspehov tujih kulturnih institucij in trajanja mandatov njihovih direktorjev.

Ob kandidaturi kandidata za direktorja njegov program ni znan javnosti. Zato lahko javnost zgolj ocenjuje njegovo delo. Ob trditvi bivšega ministra in politika LDS, da obstaja možnost zamenjave direktorja kulturnih institucij, ugotavljam, da do sedaj še nismo doživeli, da bi minister za kulturo zamenjal direktorja, ker ni izpolnil pričakovanj. To se tudi ni in ne more zgoditi, saj so to delovna mesta, ki so bila vedno povezana z aktualno politično linijo. Ker se je Zdenka Badovinac obdržala do sedaj ob vseh vladah, to govori bolj o politikih in njihovem nepoznavanju pomena nacionalne institucije kot o njeni apolitični drži in neodvisnosti. Boljši vpogled pa hitro razkrije tesno povezavo s politiki določenimi opcijami, njihovimi zasebnimi zbirkami ter težnjo, da se njihova vrednost obdrži in uveljavi na trgu umetnin. Za pomen in ugled voditeljice in njenih umetniških favoritov benevolentno skrbi izbrana združba za komuniciranje.

Trenutna neprepoznavnost sodobnega slovenskega ustvarjanja v polju vizualne kulture in umetniškega ustvarjanja v tujini ter tudi v Sloveniji je v veliki meri zasluga direktorice MG+MSUM, gospe Zdenke Badovinac. Kakršna koli primerjava njenega dela z delom direktorjev muzejev po svetu, z delom Mitje Rotovnika in tudi Zorana Kržišnika ni mogoča in je podcenjujoča za bralca časopisa. Če bi gospa Badovinac pripravila razstavo s primerljivim številom obiskovalcev, kot jih dosežejo omenjene institucije v tujini, in če bi vzpostavila primerljive prireditve, bi primerjava vzdržala. Trenutno v svojih zgradbah sameva skupaj s svojimi dragocenimi zbirkami vred. To najbolj izpričuje število obiskovalcev.

Spremljanje delovanja MG+MSUM hitro pokaže: oblikovanje programa po liniji najmanjšega navora, odsotnost gostovanja relevantnih tujih ustvarjalcev, nestrokovno postavljene in nepromovirane razstave, neaktivnosti galerije v času predsedovanja Slovenije EU, neaktivnosti galerije v času obnove in gradnje razstavišč v Ljubljani, zamujeno priložnost arhitekturne atraktivnosti in programske ustreznosti obeh stavb, v katerih deluje MG+MSUM, izgubo Male galerije,

popolno prezrtost kulturne diplomacije in neumeščanje slovenskih ustvarjalcev v evropski prostor, ter neupoštevanje povezanosti z gospodarstvom in turizmom.

Z dolgoletnim direktorovanjem in posledično uveljavitvijo osebnih preferenc direktorjev se spreminja zgodovinski zapis o slovenskih ustvarjalcih. Dolgoletni staži napačnih oseb omogočajo izbris, a tudi ustoličenje posameznih ustvarjalcev. Majhne sredine, kot je Slovenija, potrebujejo pri izvedbi nacionalne kulture ljudi z občutljivostjo in toleranco do drugače mislečih in drugače delujočih ustvarjalcev. V geografsko in ekonomsko močnih okoljih lahko ustvarjalci izbirajo med usmeritvami institucij, pri nas pa to žal ni mogoče. Prav zato je sled, ki jo za seboj pušča Zdenka Badovinac, toliko usodnejša in bo imela dolgoročne posledice. Sanacija stanja bo trajala dolgo. Za seboj pušča generacije prezrtih.

Od njenih mednarodnih povezav je izplen davkoplačevalcev zelo majhen. Kot je razbrati iz medijev, gre predvsem za samopromocijo in plačano (od slovenskih davkoplačevalcev) prisotnost v tujini. Poleg ustvarjalcev, ki delujejo v polju perverzega političnega kiča, in njenih osebnih prijateljev MG+MSUM v zadnjih letih ni ponudil Slovencem ničesar, kar bi gradilo in prispevalo k nacionalni identiteti in globalni prepoznavnosti slovenskega potenciala.

Njeno vlogo v zadnjih letih, bolj ali manj uspešno, poskušajo nadomestiti civilna iniciativa in zasebne galerije, kar pa nikakor ni vedno dobro, saj umanjka tako strokovni kot promocijski del aktivnosti, ki jih nacionalna institucija mora oziroma lahko vzpostavi.

Sprašujem se, kaj se dogaja v družbi umetnostnih zgodovinarjev, kritikov, umetnikov, stanovskih združenj in teoretikov, da so kritični zapisi v medijih o delovanju MG+MSUM prej redkost kot demokratična praksa.

Neodgovorno, podcenjujoče in neresnično je zapisati, da je v tej državi premalo dobrih, strokovnih in uspešnih kadrov in da bo z omejitvijo mandatov pot odprta mediokriteti, povprečnežem z veliko sle po položaju ter malo vizije in resnične predanosti. Zdi se, kot da novinarka razpolaga z naborom imen, ki ustrezajo njenemu opisu in nas je treba pred njimi posvariti.

Gre za napačno miselnost, ki je v današnji slovenski družbi pogosta, novinarka je njen glasnik in temelji na ščitenju obstoječih pozicij. Novi ljudje ogrožajo pridobljeno udobnost in privilegije. Zavračanje svežega znanja in energije jemlje mladim generacijam smisel in domovino. Omejitev števila mandatov pa jim daje pogum in priložnost.

Naj končam s parafrazo novinarkinega zapisa: Neomejitev števila mandatov direktorjev v kulturi ima za slovensko kulturo že uničujoče posledice.

Sašo Urukalo